

Απόψεις Παιδιών και Γονέων αναφορικά με τη Νοσηλευτική Στολή στα Παιδιατρικά Νοσοκομεία

Βασιλική Μάτζιου,¹ Μαρία Δρακούλη,² Ευανθία Κωνσταντάκη,³ Δέσποινα Κουμπαγιώτη,⁴ Φωτεινή Μαυρίδη,⁵ Κωνσταντίνος Πέτσιος⁶

Paediatric Nursing Uniform

Abstract at the end of the article

¹Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδιατρικής Νοσηλευτικής, Τμήμα Νοσηλευτικής, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα

²Νοσηλεύτρια ΠΕ, «Ωνάσειο» Καρδιοχειρουργικό Κέντρο, Αθήνα

³Νοσηλεύτρια ΠΕ, Παιδιατρική Κλινική, Γενική Μαιευτική και Παιδιατρική Κλινική «Μητέρα», Αθήνα

⁴Νοσηλεύτρια ΠΕ, Παιδιατρική Κλινική, Νοσοκομείο Παίδων «Π & Α Κυριακού», Αθήνα

⁵Νοσηλεύτρια ΠΕ, MSc, PhD(c), Παιδοχειρουργικό Τμήμα, Νοσοκομείο Παίδων «Π & Α Κυριακού», Αθήνα

⁶Νοσηλευτής ΠΕ, MSc, PhD, Παιδοκαρδιοχειρουργική ΜΕΘ, «Ωνάσειο» Καρδιοχειρουργικό Κέντρο, Αθήνα

Υποβλήθηκε: 6.7.2009

Επανυποβλήθηκε: 19.10.2009

Εγκρίθηκε: 23.10.2009

Υπεύθυνος αλληλογραφίας:

Κωνσταντίνος Πέτσιος
Παπαδιαμαντοπούλου 123, 115 27 Αθήνα
Τηλ.: 6946 681 881
e-mail: cpetsios@nurs.uoa.gr

Η παραμονή του παιδιού στο νοσοκομείο αποτελεί μια δυνητικά ψυχοτραυματική εμπειρία. Μελέτες αναφέρουν ότι η στολή του νοσηλευτικού προσωπικού, ιδιαίτερα στα παιδιατρικά νοσοκομεία, επηρεάζει καταλυτικά την ψυχολογία παιδιών και γονέων κατά τη διάρκεια της νοσηλείας τους. **Σκοπός:** Διερεύνηση των απόψεων γονέων και παιδιών που νοσηλεύτηκαν σε παιδιατρικά νοσοκομεία, αναφορικά με τη στολή του νοσηλευτικού προσωπικού. **Υλικό-Μέθοδος:** Στη μελέτη συμμετείχαν 156 γονείς και 44 παιδιά ηλικίας 8–14 ετών, που νοσηλεύτηκαν σε παιδιατρικό τμήμα παιδιατρικού ή γενικού νοσοκομείου. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με ειδικό ερωτηματολόγιο και με τη χρήση έγχρωμων φωτογραφιών ως υποδειγμάτων. **Αποτελέσματα:** Η μέση ηλικία των παιδιών ήταν 11,25 έτη (0,1–14 έτη), με μέση διάρκεια νοσηλείας 3,48 ημέρες. Η μέση ηλικία των γονέων (33 άνδρες, 123 γυναίκες) ήταν 35,3 έτη ενώ η με μέση διάρκεια νοσηλείας των παιδιών τους ήταν 2,54 ημέρες. Η πλειοψηφία των παιδιών νοσηλεύτηκε σε παιδιατρικά παθολογικά (n=114, 57%) και χειρουργικά τμήματα (n=53, 26,5%). Το 8,2% των γονέων θεωρούσε απαραίτητο, το νοσηλευτικό προσωπικό να διακρίνεται από τη στολή του και το 85,3% ότι θα έπρεπε να είναι φιλική και ευχάριστη στα παιδιά. Η αναγνωρισιμότητα (68,5%) και η ένδειξη επαγγελματισμού (37,0%) θεωρούνταν ως οι κυριότερες λειτουργίες της. Το 47,5% όλων των συμμετεχόντων προτιμούσε τις πολύχρωμες στολές και μόλις το 11,0% τη λευκή. Τα παιδιά που είχαν προηγούμενη εμπειρία νοσηλείας διέκριναν με ευκολία το νοσηλευτικό προσωπικό από τους άλλους επαγγελματίες υγείας (p=0,036), καθώς και οι νεότεροι γονείς (p=0,019). **Συμπεράσματα:** Η στολή του νοσηλευτικού προσωπικού πρέπει να είναι ειδικά σχεδιασμένη ώστε να είναι πρακτική και αναγνωρίσιμη του ρόλου και της ιεραρχίας. Οι πολύχρωμες και χρωματιστές στολές συγκεντρώνουν την προτίμηση της πλειοψηφίας των παιδιών και των γονέων τους.

Λέξεις ευρετηρίου: Γονείς, παιδί, παιδιατρική νοσηλευτική στολή

Εισαγωγή

Η παραμονή του παιδιού στο νοσοκομειακό περιβάλλον αποτελεί δυνητικά ψυχοτραυματική εμπειρία, τόσο για το ίδιο όσο και για τους γονείς του. Το

σύνδρομο της «άσπρης μπλούζας» εντοπίζεται κυρίως στα παιδιά και έχει συνδυαστεί με επώδυνες ιατρονοσηλευτικές παρεμβάσεις, με αποτέλεσμα η «παραδοσιακή» λευκή στολή του νοσηλευτικού προσωπικού να επηρεάζει αρνητικά την ψυχολογία τους.¹ Με τον όρο «στολή», νοείται η ομοιόμορφη και διακριτή ενδυμασία για καθένα από τα άτομα που ανήκουν σε συγκεκριμένο επαγγελματικό χώρο. Η στολή εξυπηρετεί ποικίλους σκοπούς, όπως είναι η αναγνωρισιμότητα, η επιβολή του ρόλου, η πρακτικότητα, η ένδειξη επαγγελματισμού και η προβολή ιεραρχίας.² Ιδιαίτερα για τη νοσηλευτική ενδυμασία, αναγνωρίζεται ο πρακτικός ρόλος της, καθώς επιτρέπει αφενός ελευθερία κινήσεων στους ίδιους και αφετέρου προασπίζει την υγιεινή και την πρόληψη των λοιμώξεων.³ Βέβαια, εξίσου σημαντικό ρόλο διαδραματίζει και η συμβολική απεικόνιση της νοσηλευτικής στολής, καθώς αναγνωρίζονται πιο εύκολα οι νοσηλευτές ως επαγγελματίες υγείας, μέσα στον κλινικό χώρο του νοσοκομείου.⁴

Η ιστορική εξέλιξη της στολής του νοσηλευτικού επαγγέλματος στηρίζεται σε δύο διαφορετικές επιρροές: Την εκκλησία και το στρατό. Αρχικά, οι πρώτες νοσηλεύτριες υπήρξαν μοναχές. Η στολή επηρεάστηκε από την εκκλησιαστική εικόνα των καλογριών του μεσαίωνα, μαζί με την παραδοσιακή λευκή καλύπτρα κεφαλής-πέπλο. Στη συνέχεια, ο στρατός διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στη νοσηλευτική στολή, με πρωτεργάτρια τη Florence Nightingale (1820–1910), κατά τη διάρκεια του Κριμαϊκού Πολέμου. Οι νοσηλεύτριες παρείχαν υπηρεσίες υγείας στους στρατιώτες του πολέμου, με αποτέλεσμα η στολή τους να είναι άκρως επηρεασμένη, με σιρίτια, ζώνες και τσέπες.^{5,6} Σύμφωνα με τους Coombes και Heilman, η στολή γενικά αποτελεί μέθοδο επικοινωνίας που δηλώνει κύρος, επαγγελματισμό, αυθεντία και δύναμη.⁷ Στη χώρα μας, επικρατεί η παραδοσιακή λευκή νοσηλευτική στολή στα περισσότερα παιδιατρικά τμήματα.

Μελέτες αναφέρουν ότι το λευκό χρώμα επηρεάζει αρνητικά την ψυχολογία των ασθενών παιδιών. Συγκεκριμένα, η παραδοσιακή λευκή στολή προκαλεί φόβο και δυσάρεστα συναισθήματα, με αποτέλεσμα τα παιδιά να συνδυάζουν το νοσηλευτή με επώδυνες παρεμβάσεις.⁸ Παρόμοια συναισθήματα φαίνεται να έχουν και οι γονείς των νοσηλευόμενων παιδιών καθώς θεωρούν το λευκό χρώμα αυστηρό και μη φιλικό. Ανάλογη έρευνα πραγματοποιήθηκε και σε γιατρούς Τμήματος Επειγόντων Περιστατικών παιδιών, όπου τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τόσο οι γονείς όσο και τα παιδιά προτιμούσαν η ενδυμασία του ιατρικού προσωπικού να είναι λιγότερο

επίσημη, χωρίς λευκή ρόμπα και γραβάτα, αλλά με σπορ παπούτσια.⁹ Ωστόσο, μελέτες έδειξαν ότι ένα σημαντικό ποσοστό (38%) γονέων νοσηλευόμενων παιδιών, επιθυμούν λευκή σε σχέση με πολύχρωμη ρόμπα, η οποία θεωρούν ότι δεν τους παρέχει εμπιστοσύνη και ασφάλεια.^{10,11}

Αντίθετα, η πλειοψηφία παιδιών και γονέων δηλώνουν την προτίμησή τους σε χρωματιστές στολές που επιδρούν θετικά στην ψυχосύνθεσή τους. Θεωρούν ότι μειώνεται το άγχος και ο φόβος για την επικείμενη νοσηλεία. Το παιδί επιθυμεί χρώματα, τα οποία αποσπούν την προσοχή του και συμβάλλουν στην ομαλή προσαρμογή του στο νοσοκομειακό περιβάλλον.¹² Επιπροσθέτως, γονείς και παιδιά επιθυμούν να υπάρχει ειδική στολή για το νοσηλευτικό προσωπικό, η οποία θα προσδίδει τα χαρακτηριστικά του επαγγέλματός τους.¹³

Σκοπός

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η διερεύνηση των απόψεων γονέων και παιδιών που νοσηλεύτηκαν σε παιδιατρικά τμήματα νοσοκομείων, αναφορικά με τη στολή του νοσηλευτικού προσωπικού.

Υλικό-Μέθοδος

Τον πληθυσμό της μελέτης αποτέλεσαν 156 γονείς και 44 παιδιά ηλικίας 8–14 ετών, που νοσηλεύτηκαν σε παιδιατρικό τμήμα γενικού ή παιδιατρικού νοσοκομείου. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε τη χρονική περίοδο μεταξύ Οκτωβρίου 2008–Ιανουαρίου 2009 και μετά τη λήψη άδειας από την Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας των νοσοκομείων.

Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με ερωτηματολόγιο, το οποίο σχεδιάστηκε από την ερευνητική ομάδα που βασιζόταν στη διεθνή βιβλιογραφία.^{5,8,13} Αναλυτικότερα, το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε τα δημογραφικά στοιχεία των ασθενών και των γονέων τους, ερωτήσεις ανοικτού και κλειστού τύπου, ερωτήσεις διαβαθμισμένης κλίμακας (τύπου Likert) και έγχρωμων φωτογραφιών ως υποδειγμάτων. Οι ερωτήσεις κλειστού τύπου αναφέρονταν σε προσωπικές απόψεις των ερωτηθέντων σχετικά με τη νοσηλευτική ενδυμασία καθώς και τους σκοπούς που θεωρούσαν ότι εξυπηρετεί αυτή. Οι ερωτήσεις ανοικτού τύπου αναφέρονταν στα συναισθήματα και τις απόψεις των παιδιών και των γονέων τους για τη νοσηλευτική στολή στο τμήμα που νοσηλεύτηκαν. Πριν από τη συμπλήρωση, οι γονείς ενημερώθηκαν για

το σκοπό της μελέτης και ότι η συμμετοχή τους ήταν εθελοντική και ανώνυμη.

Στατιστική ανάλυση

Για τη στατιστική ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν περιγραφικές τεχνικές ανάλυσης καθώς και οι επαγωγικές στατιστικές δοκιμασίες t-test και χ^2 . Για τη στατιστική ανάλυση χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο ανάλυσης κοινωνικών επιστημών Statistical Package for Social Sciences (SPSS) v. 13. Το επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας (p) ορίστηκε ίσο με 0,05 και τιμές πιθανότητας σφάλματος τύπου α (p value) $p < 0,05$ αναγνωρίστηκαν ως στατιστικά σημαντικές.

Αποτελέσματα

Στη μελέτη συμμετείχαν 44 παιδιά, ηλικίας 8–14 ετών με μέση ηλικία τα 11,25 (TA=0,30, R=8–14) έτη και μέση διάρκεια νοσηλείας τις 7,48 ημέρες (TA=0,474, R=1–14). Από τα παιδιά του δείγματος, τα 20 ήταν αγόρια (45,5%) και τα 24 κορίτσια (54,5%). Το 50% των παιδιών δήλωσε ότι είχε προηγούμενη εμπειρία νοσηλείας, ενώ η πλειοψηφία των παιδιών νοσηλεύτηκε σε παιδιατρικό ή χειρουργικό τμήμα (65,9% και 31,8%, αντίστοιχα). Τα συχνότερα αίτια εισαγωγής ήταν η διενέργεια χειρουργικής επέμβασης (29,5%), χρόνιο νόσημα (11,4%), νευρολογικό (13,6%) ή αναπνευστικό πρόβλημα (9,1%). Αναλυτικότερα, τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των παιδιών απεικονίζονται στον πίνακα 1.

Στη μελέτη, επίσης, συμμετείχαν 156 γονείς (33 άνδρες, 21,2% και 123 γυναίκες, 78,8%), με μέση ηλικία τα 35,2 έτη (TA=0,53, R=23–65). Ήταν γονείς νοσηλευόμενων παιδιών, μέσης ηλικίας 4,35 ετών (TA=0,323, R=0,01–14) και με μέση διάρκεια νοσηλείας 2,54 ημέρες (TA=0,182, R=1–16). Η πλειοψηφία των γονέων ήταν απόφοιτοι πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό ήταν απόφοιτοι ανώτερων (12,8%) και ανώτατων σχολών (19,9%). Το 60,9% δήλωσε ότι δεν είχαν προηγούμενη εμπειρία νοσηλείας των παιδιών τους, με την πλειοψηφία να νοσηλεύονται σε παιδιατρικά παθολογικά (54,5%) και χειρουργικά τμήματα (25%). Αναλυτικότερα, τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των γονέων απεικονίζονται στον πίνακα 2.

Αναφορικά με την υπάρχουσα νοσηλευτική στολή, η πλειοψηφία των παιδιών θεωρούσε απαραίτητη, μέσω της ενδυμασίας, τη διάκριση του νοσηλευτικού προσωπικού (58,1%) από τους υπόλοιπους επαγγελματίες υγείας και ιδιαίτερα από το ιατρικό προσωπικό (69,8%). Η αναφορά

Πίνακας 1. Δημογραφικά χαρακτηριστικά νοσηλευόμενων παιδιών.

Χαρακτηριστικά	n	%
<i>Φύλο</i>		
Αγόρι	20	45,5
Κορίτσι	24	54,5
<i>Νοσηλευτικό τμήμα</i>		
Παιδιατρικό	29	65,9
Χειρουργικό	14	31,8
Ορθοπαιδικό	1	2,3
<i>Αιτία εισαγωγής</i>		
Χειρουργική επέμβαση	13	29,5
Χρόνιο νόσημα	5	11,4
Νευρολογικό πρόβλημα	6	13,6
Αναπνευστικό πρόβλημα	4	9,1
Άλλο	16	36,4
<i>Προηγούμενη νοσηλεία</i>		
Ναι	22	50,0
Όχι	22	50,0
<i>Αριθμός εισαγωγών την τελευταία διετία</i>		
0	22	50,0
1	7	15,9
2	7	15,9
>2	8	18,2

στην ιεραρχική διάκριση ανάμεσα στους νοσηλευτές, μέσω της στολής, δεν ήταν ισχυρή στα παιδιά (32,6%). Τη χαρακτήριζαν ως μη φιλική (31,8%) ή ουδέτερα αδιάφορη (20,5%), ενώ θεωρούσαν ότι θα έπρεπε να είναι περισσότερο ευχάριστη (67,4%) και φιλική (65,2%). Γενικότερα, η πλειοψηφία των παιδιών (88,6%) δήλωνε ότι θα έπρεπε να υπάρχει ειδική στολή για τους παιδιατρικούς νοσηλευτές.

Η πλειοψηφία των γονέων (94,2%) θεωρούσε απαραίτητη, μέσω της στολής, τη διάκριση του νοσηλευτικού προσωπικού ιδιαίτερα από το ιατρικό προσωπικό (85,3%). Υψηλό ποσοστό των γονέων (67,3%) θεωρούσε αναγκαία την ιεραρχική διάκριση ανάμεσα στους νοσηλευτές, με την πλειοψηφία τους (73,1%) να δηλώνει ότι δεν μπορούσε με ευκολία να διακρίνει την προϊσταμένη από το υπόλοιπο νοσηλευτικό προσωπικό. Επιπρόσθετα, οι γονείς ανέφεραν σε σημαντικά υψηλό ποσοστό, ότι η υπάρχουσα στολή δεν ήταν ευχάριστη (46,8%) ή ήταν αδιάφορη (22,4%), ενώ δήλωναν ότι θα έπρεπε να είναι περισσότερο φιλική (85,3%) για τα παιδιά.

Από την ανάλυση των δεδομένων προέκυψε ότι σύμφωνα με τα παιδιά οι κυριότερες λειτουργίες της νοσηλευτικής στολής είναι η αναγνωρισιμότητα (63,6%), η πρακτικότητα (38,6%), η ένδειξη επαγγελματισμού (27,3%)

Πίνακας 2. Δημογραφικά χαρακτηριστικά γονέων νοσηλεύομενων παιδιών.

Χαρακτηριστικά	n	%
<i>Φύλο</i>		
Άνδρας (32 πατέρες, 1 παππούς)	33	21,2
Γυναίκα (118 μητέρες, 5 γιαγιάδες)	123	78,8
<i>Φύλο παιδιού</i>		
Αγόρι	85	54,5
Κορίτσι	55	35,3
Δεν αναφέρθηκε	16	10,2
<i>Νοσηλευτικό τμήμα</i>		
Παιδιατρικό	85	54,5
Χειρουργικό	39	25,0
Ορθοπαιδικό	5	3,2
Ωτορινολαρυγγικό	13	8,3
Μονάδα εντατικής νοσηλείας	6	3,8
Νευρολογικό	5	3,3
Άλλο	3	1,9
<i>Αιτία εισαγωγής</i>		
Χειρουργική πάθηση/επέμβαση	51	32,7
Αναπνευστικό πρόβλημα	25	16,0
Εμπύρετο	22	14,1
Χρόνιο νόσημα	15	9,6
Άλλο	11	7,1
Δεν αναφέρθηκε	32	20,5
<i>Προηγούμενη νοσηλεία</i>		
Ναι	38	24,4
Όχι	95	60,9
Δεν αναφέρθηκε	23	14,7
<i>Αριθμός εισαγωγών την τελευταία διετία</i>		
0	95	60,9
1	17	10,9
2	11	7,1
>2	9	5,8
Δεν αναφέρθηκε	24	15,3
<i>Επάγγελμα γονέων</i>		
Δημόσιος υπάλληλος	28	17,9
Ιδιωτικός υπάλληλος	54	34,7
Ελεύθερος επαγγελματίας	26	16,7
Οικιακά	40	25,6
Συνταξιούχος	3	1,9
Δεν αναφέρθηκε	5	3,2
<i>Εκπαιδευτικό επίπεδο γονέων</i>		
Βασική	24	15,4
Λύκειο	78	50,0
ΤΕΙ	20	12,8
Πανεπιστήμιο	31	19,9
Δεν αναφέρθηκε	3	1,9

ΤΕΙ: Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ινστιτούτο

και ο συμβολικός ρόλος της (22,7%). Παράλληλα, οι γονείς ανέφεραν την αναγνωρισιμότητα (69,9%), την ένδειξη επαγγελματισμού (39,7%) και το συμβολικό της ρόλο (19%) ως τις ισχυρότερες λειτουργίες της και επιπλέον ανέφεραν την πρόληψη των λοιμώξεων ως μια σημαντική λειτουργία (28,2%). Τα συναισθήματα που προκαλούσε η σημερινή νοσηλευτική στολή στα παιδιά ήταν κυρίως θετικά (22,7%), όπως ασφάλεια (15,9%), αλλά και φόβο (18,2%), ουδέτερα (27,3%), ενώ δυσάρεστα συναισθήματα αναφέρθηκαν σε μικρότερη συχνότητα (11,4%). Βρέθηκε ότι τα παιδιά ενοχλούνταν περισσότερο από το λευκό χρώμα (43,2%), αν και ένα μικρό ποσοστό δήλωσε ότι προτιμά τη λευκή στολή (15,9%). Χαρακτηριστικά, το 45,5% των παιδιών θεωρούσαν ότι τα έντονα χρώματα σε συνδυασμό με χαρούμενα σχέδια θα έκανε τις στολές περισσότερο ευχάριστες και φιλικές (36,4%).

Παρόμοια είναι και τα ευρήματα από την ανάλυση των δεδομένων των γονέων αναφορικά με τα συναισθήματα που τους προκαλούσε η υπάρχουσα στολή των νοσηλευτών. Περίπου ένας στους τρεις γονείς δήλωσε αδιαφορία (35,3%), ενώ σε μικρότερα ποσοστά εκφράστηκαν θετικά συναισθήματα (12,5%) και κυρίως ασφάλεια (7,7%). Δυσάρεστα συναισθήματα αναφέρθηκαν από μικρό ποσοστό γονέων (5,8%), με κυριότερα το φόβο (15,3%) και την αυστηρότητα (10,9%) που προκαλούσε η υπάρχουσα νοσηλευτική στολή. Μεγάλο ποσοστό των γονέων (48,7%) σχολίασε αρνητικά το λευκό χρώμα, και μόλις το 9,6% αυτών προτιμούσε τη λευκή στολή. Αυτό συμφωνεί και με τις επιθυμίες των γονέων για στολές με σχέδια (48,7%) ή χρωματιστές (40,4%).

Τα αποτελέσματα σχετικά με το χρώμα προτίμησης της στολής που ανέφεραν οι συμμετέχοντες στην έρευνα ανεξάρτητα του τύπου που επέλεξαν απεικονίζονται στον πίνακα 3. Οι αποχρώσεις του κόκκινου (39%) και του μπλε (16%) ήταν οι επικρατέστερες, με ένα σημαντικό ποσοστό να δείχνει προτίμηση στο λευκό (15%) ή στις πολύχρωμες με σχέδια (13,5%). Με τη χρήση έγχρωμων υποδειγμάτων, οι συμμετέχοντες βαθμολόγησαν με μια κλίμακα τύπου Likert (0–10) τις προτιμήσεις τους. Βρέθηκε, ότι οι μονόχρωμες στολές και οι έγχρωμες με σχέδια απέσπασαν τις περισσότερες προτιμήσεις (πίν. 4).

Από το στατιστικό έλεγχο χ^2 μεταξύ των απαντήσεων παιδιών και γονέων σε σχέση με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, βρέθηκε ότι το φύλο του παιδιού δεν επηρεάζει στατιστικώς σημαντικά τις προτιμήσεις του σχετικά με τη νοσηλευτική στολή. Τα παιδιά που είχαν προηγούμενη εμπειρία νοσηλείας διέκριναν με ευκολία το νοσηλευτικό προσωπικό από τους άλλους επαγγελ-

Πίνακας 3. Προτιμήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα σε σχέση με το χρώμα.

Χρώμα	Γονείς		Παιδιά		Συνολικά	
	n	%	n	%	n	%
Λευκό	8	18,2	22	14,2	30	15,0
Αποχρώσεις του κόκκινου	19	43,2	59	37,8	78	39,0
Αποχρώσεις του μπλε	3	6,8	29	18,6	32	16,0
Αποχρώσεις του κίτρινου	2	4,6	5	3,2	7	3,5
Αποχρώσεις του πορτοκαλί	4	9,1	5	3,2	9	4,5
Αποχρώσεις του πράσινου	1	2,2	3	1,9	4	2,0
Πολύχρωμη – με σχέδια	4	9,1	23	14,7	27	13,5
Δεν απάντησαν	3	6,8	10	6,4	13	6,5
Σύνολο	44	100	156	100	200	100

ματίες υγείας ($p=0,036$). Επίσης, δε βρέθηκε στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση στις απαντήσεις των παιδιών σε σχέση με την ηλικία τους.

Οι γονείς παιδιών με προηγούμενη εμπειρία νοσηλείας θεωρούσαν απαραίτητο να υπάρχει διαφορετική στολή ώστε να διακρίνεται η ιεραρχία των νοσηλευτών ($p=0,054$), ενώ η αναγνωρισιμότητα φαίνεται να είναι η σημαντικότερη λειτουργία της ($p=0,006$). Δήλωσαν ότι η στολή των νοσηλευτών στο τμήμα που νοσηλευόταν το παιδί τους δεν ήταν ευχάριστη ($p=0,047$) και επιθυμού-

σαν περισσότερο χρώμα ή σχέδια σε αυτές ($p=0,045$). Αναφορικά με το φύλο των γονέων, οι μητέρες ήταν περισσότερο αρνητικές στο λευκό χρώμα της στολής ($p=0,045$). Από το στατιστικό έλεγχο t-test προέκυψε ότι οι πιο νέοι γονείς (ηλικία <35 έτη) θεωρούσαν ότι οι παιδιατρικοί νοσηλευτές έπρεπε να φορούν την ίδια στολή ($p=0,052$), ώστε να μπορούν με ευκολία να διακρίνουν την προϊσταμένη από το υπόλοιπο νοσηλευτικό προσωπικό του τμήματος ($p=0,019$), σε σύγκριση με τους γονείς μεγαλύτερης ηλικίας. Η ανάλυση των δεδομένων έδειξε

Πίνακας 4. Προτιμήσεις των συμμετεχόντων αναφορικά με τη στολή των παιδιατρικών νοσηλευτών.

Βαθμολογία	Υπόδειγμα στολής				
	Λευκή στολή	Μονόχρωμη στολή	Δίχρωμη στολή	Πολύχρωμη στολή με έντονα σχέδια	Μονόχρωμη στολή με ελαφρά σχέδια
<i>Παιδιά</i>					
Μέση τιμή:	5,93	6,23	4,75	6,45	5,49
Διάμεσος:	6	7	5	7	6
Τυπική απόκλιση:	3,022	2,940	2,780	3,560	3,425
Βαθμός <5:	n=13, 29,5%	n=11, 25,0%	n=18, 40,9%	n=11, 25,0%	n=17, 39,5%
Βαθμός 5-7:	n=16, 36,4%	n=12, 27,3%	n=17, 38,6%	n=13, 29,5%	n=10, 23,3%
Βαθμός: >7:	n=15, 34,1%	n=21, 47,7%	n= 9, 20,5%	n=20, 45,5%	n=17, 39,5%
<i>Γονείς</i>					
Μέση τιμή:	5,01	6,10	5,70	5,78	5,55
Διάμεσος:	5	7	6	7	6
Τυπική απόκλιση:	3,202	2,775	2,907	3,635	3,084
Βαθμός <5:	n=53, 34,0%	n=38, 24,3%	n=43, 27,6%	n=56, 35,9%	n=46, 29,5%
Βαθμός 5-7:	n=49, 31,4%	n=55, 35,3%	n=61, 39,1%	n=33, 21,1%	n=56, 35,9%
Βαθμός: >7:	n=41, 26,3%	n=60, 38,5%	n=59, 37,8%	n=64, 41,0%	n=51, 32,7%

ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφοροποίηση ανάμεσα στις απαντήσεις των παιδιών σε σχέση με την ηλικία τους. Αναφορικά με το επίπεδο εκπαίδευσης των γονέων, προέκυψε ότι οι γονείς με ανώτερη και ανώτατη μόρφωση υποστήριζαν τον πρακτικό χαρακτήρα της στολής του νοσηλευτή ενώ οι γονείς με χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο τον αναγνώριζαν σε μικρότερο βαθμό ($p=0,007$). Συνολικά, όμως, δεν εντοπίστηκαν σημαντικές διαφορές ανάμεσα στους γονείς με διαφορετικό επίπεδο εκπαίδευσης.

Συζήτηση

Έρευνες από τη διεθνή βιβλιογραφία αναφέρουν τη θετική επίδραση της νοσηλευτικής στολής με χρώματα στην ψυχοσύνθεση παιδιών και γονέων. Οι στολές με σχέδια φαίνεται ότι συμβάλλουν στη μείωση του φόβου και της ανησυχίας του μικρού ασθενούς.¹² Από την ανάλυση των δεδομένων της παρούσας μελέτης προέκυψε ότι τα παιδιά σε μεγάλο ποσοστό (67,4%) θεωρούν ότι η στολή πρέπει να είναι ευχάριστη και φιλική ενώ χαρακτηρίζουν την υπάρχουσα ως αδιάφορη (20,5%).

Το συγκεκριμένο εύρημα φαίνεται ότι υποστηρίζεται και από την άποψη των γονέων νοσηλευόμενων παιδιών που χαρακτηρίζουν τη στολή ως μη ευχάριστη σε μεγάλο βαθμό (46,8%). Επίσης, οι γονείς επιθυμούν να διακρίνουν ιεραρχικά τους επαγγελματίες υγείας και κυρίως τους νοσηλευτές, και τον προϊστάμενο του τμήματος.

Η παρούσα ερευνητική εργασία ανέδειξε ως κυριότερες λειτουργίες της νοσηλευτικής στολής την αναγνωρισιμότητα, την ένδειξη επαγγελματισμού, την πρακτικότητα και το συμβολικό της ρόλο. Οι Cambell et al ανέφεραν σε αντίστοιχη έρευνα ότι η οικογένεια, σε αξιοσημείωτο ποσοστό (95%), είχε ανάγκη να αναγνωρίζει και να διακρίνει το νοσηλευτή από το υπόλοιπο προσωπικό. Παράλληλα, σε εξίσου σημαντική αναλογία τόσο οι γονείς όσο και τα παιδιά επιθυμούσαν η νοσηλευτική στολή να αντανakλά μια επιβλητική προσωπικότητα.¹³

Η σημερινή νοσηλευτική στολή προκαλεί αρνητικά συναισθήματα στα παιδιά σε ποσοστό 27,3% και φόβο σε υψηλό βαθμό (18,2%). Φαίνεται ότι το λευκό χρώμα είναι αυτό που ενοχλεί περισσότερο τους μικρούς ασθενείς και γι' αυτό αναφέρουν ότι τα πολύχρωμα

σχέδια είναι εκείνα που θα την κάνουν περισσότερο φιλική.¹⁵ Πρόσφατη έρευνα έδειξε ότι η πολύχρωμη στολή επιλέχθηκε από τα παιδιά ως η πλέον κατάλληλη για τους παιδιατρικούς νοσηλευτές. Το λευκό χρώμα ήταν τελευταίο στις προτιμήσεις τους αν και υποστηρίζεται ότι αυτό διακρίνει εύκολα το νοσηλευτή από τους υπολοίπους επαγγελματίες υγείας, σύμφωνα με τις απόψεις των μικρών ασθενών.¹⁶

Το εύρημα αυτό δεν συμφωνεί με τις απόψεις των γονέων, όπου επικρατεί η επιθυμία της λευκής ενδυμασίας συγκριτικά με την πολύχρωμη, η οποία κατά την άποψή τους δεν τους εμπνέει εμπιστοσύνη και ασφάλεια.^{10,11} Το παραπάνω εύρημα υποστηρίζεται βιβλιογραφικά, όπου συγκεκριμένη μελέτη χαρακτηρίζει «μύθο» το σύνδρομο της λευκής μπλούζας καθώς η πλειοψηφία γονέων και παιδιών της έρευνας επέλεξαν τη λευκή στολή για το ιατρονοσηλευτικό προσωπικό. Συγκεκριμένα, το λευκό χρώμα θεωρήθηκε ότι δεν επηρέαζε τη σχέση μεταξύ ενός επαγγελματία υγείας και του μικρού ασθενούς και δεν επιδρούσε αρνητικά στην ψυχολογία του.¹⁷ Η παραδοσιακή λευκή νοσηλευτική στολή των παιδιατρικών νοσηλευτών σήμερα αποτελεί παράγοντα πρόκλησης άγχους και φόβου, επειδή προκαλεί αρνητικά συναισθήματα στα νοσηλευόμενα παιδιά και στους γονείς τους.¹⁸

Συμπεράσματα – Προτάσεις

Από τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης συμπεραίνεται ότι η νοσηλευτική στολή πρέπει να είναι ευχάριστη και φιλική για τα παιδιά και τους γονείς τους. Το λευκό χρώμα ενοχλεί περισσότερο τα παιδιά και επιδρά αρνητικά στην ψυχολογία τους, δημιουργώντας αισθήματα ανασφάλειας και φόβου. Φαίνεται, επίσης, ότι η νεαρή ηλικία των γονέων, το μορφωτικό τους επίπεδο και η προηγούμενη εμπειρία νοσηλείας των παιδιών τους επηρεάζουν στατιστικώς σημαντικά τις προτιμήσεις και τις απόψεις τους σχετικά με τη νοσηλευτική στολή. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης, είναι ανάγκη να σχεδιαστεί νέα στολή για τον παιδιατρικό νοσηλευτή, με περισσότερο χρώμα και σχέδια που τα παιδιά επιζητούν ώστε η παραμονή τους στο νοσοκομείο να αποτελεί πλέον μια λιγότερο τραυματική εμπειρία.

ABSTRACT

The Opinions of Parents and Children about the Uniforms of the Nursing Staff in Paediatric Hospitals

Vasiliki Matziou,¹ Maria Drakouli,² Evanthia Konstandaki,³ Despoina Koumpagioti,⁴ Fotini Mavridi,⁵ Konstantinos Petsios⁶

¹Assistant Professor, Faculty of Nursing, National and Kapodistrian University of Athens, Athens, ²RN, "Onassio" Cardiac Surgical Centre, Athens, ³RN, Paediatric Unit, General Paediatric and Maternity Hospital "Mitera", Athens, ⁴RN, Paediatric Unit, "P&A Kyriakou" Children's Hospital, Athens, ⁵MSc, PhD(c), RN, Surgical Ward, "P&A Kyriakou" Children's Hospital, Athens ⁶MSc, PhD, RN, Cardiosurgical ICU, "Onassio" Cardiac Surgical Centre, Athens, Greece

The hospitalization of children may have a negative effect on their mental health. Studies report that the nurses' uniform influences the children's mood and that of their parents, especially in paediatric hospitals. **Aim:** The aim of this study was to investigate the opinions of the parents and children about the uniform of the nurses. **Method:** The participants were 44 children aged between 8-14 years (mean 11.25 years) who were hospitalized in paediatric wards of a paediatric or general hospital, and 156 parents of hospitalized children. The data were collected via a special questionnaire and the use of coloured pictures showing examples of nurses' uniforms. **Results:** The mean duration of hospitalization of the 44 study children was 3.48 days. The mean age of the study parents (33 men and 123 women) was 35.3 years and the mean duration of their children's hospitalization was 2.54 days. The majority of the children were hospitalized in paediatric (N=114, 57%) and surgical wards (N=53, 26%) of general hospitals. Of the parents, 87.2% mentioned that the nurses should be recognizable by their uniform and 85.3% believed that the uniform should be friendly and pleasant for their children. The main characteristics of the uniform should be recognition (68.5%) and professionalism (37.0%), and 47.5% of all the participants preferred the multicolour uniforms and only 11% preferred white uniforms. Children with previous hospitalizations and young parents ($p=0.019$) could easily distinguish between the nurses and the other health professionals from the nurses' uniforms ($p=0.036$). **Conclusions:** The uniform of the nurses should be specially designed so as to be functional and representative of their role. Multicoloured nurses' uniforms are those most preferred by both the children and their parents. *NOSILEFTIKI 2009, 48 (4): 396-402.*

Key-words: child, paediatric nursing uniform, parents

✉ **Corresponding Author:** Konstantinos Petsios, 123 Papadiamantopoulou street, GR-115 27 Athens, Greece, tel.: +30 6946 681 881, e-mail: cpetsios@nurs.uoa.gr

Βιβλιογραφία

- Livingstone M. Nursing uniform preferences of patient and children in pediatric setting. *Br J Nurs* 1995, 4:390-395
- Rowland W. Patients' perceptions of nurses uniforms. *Nurs Stand* 1994, 8:32-36
- Sparrow S. An exploration of the role of the nurses' uniform through a period of non-uniform wear on an acute medical ward. *J Adv Nurs* 1991, 16:116-122
- Smith D. Uniforms: Worn out. *Nurs Times* 1990, 86:32-35
- Tiffany R, Sparrow S. The uniform question: The case against. *Nurs Times* 1987, 83:40-41
- Davies P. Uniforms: Cap in hand. *Nurs Stand* 1995, 9:50
- Coombes S, Heilman J. A uniform with uniformity. *Can Nurse* 1993, 89:61-62
- Meyer D. Children's responses to nursing attire. *Pediatr Nurs* 1992, 18:157-160
- Gonzalez del Ray JA, Paul RI. Preferences of parents emergency physicians' attire. *Pediatr Emerg Care* 1995, 11:361-364
- Cha A, Hecht BR, Nelson K, Hopkins MP. Resident physician attire: Does it make a difference to our patience? *Am J Obstet Gynecol* 2004, 190:1484-1488
- Rehman SU, Nietert PJ, Cope DW, Klipatrick AO. What to wear today? Effect of doctor's attire on the trust and confidence of patients. *Am J Med* 2005, 118:1279-1286
- Festini F, Occhipinti V, Cocco M, Biermann K, Neri S, Giannini C et al. Use of non-conventional nurse's attire in a paediatric hospital: A quasi-experimental study. *J Clin Nurs* 2009, 18:1018-1026
- Campbell S, O'Malley C, Watson D, Charlwood J, Lowson SM. The image of the children's nurse: A study of the qualities required by families of children's nurse's uniform. *J Clin Nurs* 2000, 9:71-82
- Truong J, Jain S, Tan J, Keegan D, Matsui D, Rieder MJ et al. Young children's perceptions of physicians wearing standard precautions versus customary attire. *Pediatr Emerg Care* 2006, 22:13-17
- Zwart DL, Kimpen JL. The white coat in pediatrics: Link between medical history and preference for informally dressed physicians. *Ned Tidschr Geneeskde* 1997, 141:2020-2024
- Skorupski VJ, Rea RE. Patient's perceptions of today's nursing attire. Exploring dual images. *J Nurs Adm* 2006, 36:393-401
- Matsui D, Cho M, Rieder MJ. Physicians' attire as perceived by young children and their parents: The myth of the white coat syndrome. *Pediatr Emerg Care* 1998, 14:198-201
- Coyne I. Consultation with children in hospital: Children, parents' and nurses' perspectives. *J Clin Nurs* 2006, 15:61-71